

MANDAL
venstre

ALTERNATIVT BUDSJETT

MANDAL KOMMUNE 2014

ØKONOMIPLAN 2014 – 2017

- *Et alternativ for en oppvekstsektor som det skal skinne av.*
- *Et budsjett som prioriterer de som trenger det mest.*
- *Et budsjett for miljøet og for næringslivet.*

Mandal kommune er i en alvorlig økonomisk situasjon. Venstre legger frem et budsjett som tar denne situasjonen på alvor. Vårt budsjettforslag prioriterer også det som er viktigst for kommunens fremtid: Våre barn og unge som vi har ansvar for å gi de aller beste utdannings- og oppvekstvilkår. **Vi styrker derfor rådmannens budsjettforslag med mer enn kr 15 millioner i oppvekstsektoren i løpet av økonomiplanperioden.**

Venstre foreslo ved budsjettbehandlingen i 2012 at det skulle innføres eiendomsskatt fra og med 2014. Vi ønsket ikke å innføre eiendomsskatt i innværende år med henvisning til regelendringene som medfører at man fra og med 2014 kan bruke likningstakst på boliger som beregningsgrunnlag. Vi mener at det ville ha vært uforsvarlig å bruke mange unødvendige millioner til takstfolk som skal komme hjem til byens innbyggere og vurdere boligene deres – for så å pålegge nettopp de samme menneskene å betale for de unødvendige takseringskostnadene.

Men det er etter Venstres syn helt nødvendig at vi nå umiddelbart treffer tiltak for å betale ned gjelden vår, for å sikre kommunen en sunn økonomi og nødvendig handlingsrom i fremtiden. Derfor er innføring av eiendomsskatt en satsing på fremtidige generasjoner: Vi unnlater å velte alle kostnadene ved de store investeringene som kommunen har gjennomført, fra oss og over til de som kommer etter oss.

Venstre henstiller bystyret om å innføre eiendomsskatt fra 2014, men på et fornuftig vis som både skjermer byens næringsliv og de svakeste i samfunnet.

I Venstres alternative budsjett øker vi nedbetaling av gjeld utover det som rådmannens foreslår i ekstraordinær nedbetaling, med til sammen kr 40.000.000,- i økonomiplanperioden.

Venstres forslag til endringer i rådmannens budsjett: Satsingsområder for Venstre:

- **Venstre prioriterer kunnskap og oppvekst aller høyest.** Derfor øker vi budsjettet for skolene med kr 2 millioner i 2014 og kr 3 millioner i de etterfølgende årene i resten av økonomiplanperioden. **Vi vil spesielt satse på den viktigste personen i klasserommet: læreren - gjennom økt satsing på videreutdanning, etterutdanning og ved å stille krav ved nyansettelser til minimum 60 studiepoeng i fag som det skal undervises i.**
- I tillegg foreslår vi å øke **tidlig innsats i skolen** med kr 1 million hvert år i økonomiplanperioden. Dette er en satsing som vil lønne seg på sikt.
- Vi opprettholder **inntektsgradering på barnehagesatser.**
- Venstre vil **gjeninnføre lavterskeltilbudet i regi av NAV** fordi dette var et viktig og suksesspreget prosjekt for utsatt ungdom.
- **Forsert utbygging av boliger for rusmisbrukere.** Venstre vil investere i alt 5.400.000 i nye boliger innen 2015. I økonomirapporten pr 31. oktober i år kan vi lese om en overskridelse på mer enn 300.000,- kr på grunn av mangel på boliger til rusmisbrukere. En slik belastning på driftsbudsjettet vil etter Venstres budsjett langt på vei finansiere investeringskostnadene ved nye boliger.
- I tillegg går vi inn for å **styrke kommunens engasjement for ruslidende** med kr 170.000,- årlig på driftsbudsjettet gjennom hele økonomiplanperioden.
- Venstre vil prioritere økte investeringer i **Sykkelby Mandal**, med i alt kr 4.300.000,- i økonomiplanperioden. Prioriterte strekninger er Gismerøyveien, Tregdeveien samt E-39 mot Valand og mot Vestre Skogsfjord. Etter påtrykk fra Venstre er det vedtatt på stortinget at det skal innføres en **belønningsordning som vil tilgodese kommuner som er offensive i tilrettelegging for sykling.** Venstre legger opp til en slik offensiv satsing i Mandal, og budsjetterer med kr 1.000.000,- i belønningsmidler i 2015 – økende til kr 1.500.000,- i de resterende årene av økonomiplanperioden.
- Venstre vil melde Mandal inn i **Nullvisjonsprosjektet i Vest-Agder.** Mandal er sammen med Lindesnes de eneste kommunene i fylket som ikke deltar i dette viktige påvirkningsarbeidet for bedre trafiksikkerhet rettet mot ungdommer.

Venstres innsparingsforslag:

- **Avvikling av Lindesnesrådet.** Kommunereformen som er varslet av den blåblå regjeringen bestående av Høyre og Frp, med god støtte fra Venstre, vil medføre at Lindesnesrådet blir overflødig. En slik kommunereform vil åpenbart gi betydelige synergigevinster på flere stabsfunksjoner som Venstre har valgt å ikke tallfeste i budsjettet. Men i tillegg vil vi selvsagt kunne spare kostnadene som i dag brukes til Lindesnesrådet. Venstre foreslår at vi kutter kostnader her i 2014 med 600.000,- som en begynnelse, og at Lindesnesrådet legges ned fra og med 2015 med kr 900.000,- som innsparingspotensial pr år i resten av økonomiplanperioden.
- Venstre går inn for at det skal **gjennomføres en rasjonalisering i toppledelsen til rådmannen.** Økningen som vi har sett de siste årene, til

4 kommunalsjefer, og nå nylig med tillegg av en egen innkjøpssjef, i tillegg til rådmannen selv som er landsdelens høyest gasjerte rådmann, anses som unødvendig og råflott for en kommune av Mandals størrelse. Besparing er beregnet til kr 885.600,- pr år inkludert sosiale utgifter.

- **Konkurransesutsetting i renholdstjenesten.** I Kristiansand har delvis konkurranseutsetting medført betydelige reduserte kostnader til renhold av kommunale bygg. Vi regner med at vi kan hente inn en effektiviseringsgevinst på kr 800.000 i 2014, stigende til kr 1.500.000,- hvert år i resten av økonomiplanperioden.
- Ta opp alle **leieavtaler** for kommunale kontorer til vurdering og utsetting for **åpen konkurranse**. Dette inkluderer leiekontrakt med gamle Amfi. Bruk av kommunens eksisterende eiendommer skal vurderes. Verdien av kommunens leiekontrakt i dagens Amfi skal utredes. Vi beregner et **årlig innsparingspotensial på minst kr 1.000.000,- pr år (2014)**. Vi regner med at dette beløpet kan økes til kr 1.500.000,- pr år ved økonomiplanens utløp, spesielt som følge av mer intensiv bruk av kommunens eksisterende lokaler som ikke kan selges.
- Venstre går inn for å utvikle **Mandal parkeringsselskap** og legge virksomheten inn i Mandal bydrift. Alle inntekter fra parkeringsselskapet skal tas inn i kommunekassen. Vi regner med at dette bl.a. vil gi en synergieffekt på kr 1.000.000,- i 2014, stigende til kr 1.400.000,- ved slutten av økonomiplanperioden. Venstre foreslår også å kreve økt andel fra parkeringsavgiften til styrking av kommunens driftsbudsjett, med kr 800.000,- hvert år i økonomiplanperioden.
- Venstre ønsker å hente ut en **effektiviseringseffekt** av de ansatte på **Buen kulturhus**. Bortsett fra når det gjelder de ansatte på biblioteket (som Venstre vil skjerme), mener vi at det bør være rom for en betydelig mer effektiv utnyttelse av de ansatte. Dette er beregnet til en innsparing på kr 309.960,- pr år, inkludert sosiale utgifter.
- Venstre legger inn kr 1.000.000,- pr år hvert år i hele økonomiplanperioden i justerte beregninger for **innsparinger ved sykehjemmet**.
- Venstre mener at det er grunnlag for å budsjettere med **økt inntekt fra Agder Energi** enn hva rådmannen legger opp til. Allerede ved utgangen av 3. kvartal rapporterer selskapet om et overskudd etter skatt på mer enn 1,3 milliarder kroner, sammenlignet med 728 millioner kroner i tilsvarende periode i fjor.
- Venstre var kritisk til at kommunen skulle ansette en egen eiendomssjef. Vi mente at man heller burde ansvarliggjøre rådmannen selv og hans toppledere til å følge prinsippene i norsk lov, og å styrke den interne opplæringen av ansatte med innkjøpsansvar. Men når rådmannen har fått støtte i bystyrets flertall til likevel å ansette en innkjøpssjef, mener Venstre at det er riktig å budsjettere med det inntektspotensialet som rådmannen argumenterte med da vedtaket ble fattet, jamfør BOD-rapporten. **Venstre foreslår på denne bakgrunn å øke pålegget rettet mot rådmannen om innsparing knyttet til innkjøp i samsvar med BOD-rapporten, med kr 1.800.000 i 2014, stigende til kr 5.800.000 i 2017.**

Spesielt om innføring av eiendomsskatt:

Arbeidsplasser i privat næringsliv er like verdifulle for Venstre som offentlige arbeidsplasser. Når **vi styrker grunnlaget for å opprettholde viktige offentlige arbeidsplasser** i kommunen gjennom å gå inn for eiendomsskatt, ønsker vi samtidig **å skjerme like viktige arbeidsplassene i det private næringslivet!**

Derfor vil Venstre unnta næringslivet for eiendomsbeskatning.

Venstre går inn for at Mandal skal **innføre eiendomsskatt med 2 ‰ fra og med 1. januar 2014** på alle eiendommer **unntatt næringseiendommer, verk og bruk**. Eiendomsskatten skal først og fremst anvendes til å betale ned gjeld.

Venstre legger til grunn en betydelig besparelse i taksering og drift av eiendomsskattekontor, som følge av at beskatning av næringsdrivende bortfaller. Vi anslår denne besparelsen til 3.000.000 i 2014, og kr 800.000,- i hvert av de øvrige årene i økonomiplanperioden.

Rådmannens forslag til eiendomsskatt ser ikke ut til å ta hensyn til den gledelige økningen som skjer i utbygging av hus og fritidseiendommer. **Venstre ønsker å føre en aktiv utbyggingspolitikk og næringspolitikk, som vil innebære at det vil bli oppført betydelig flere boliger i årene fremover enn hva som tidligere har vært tilfelle.**

Vi har lagt til grunn at antall boliger i Mandal ved årsskiftet vil være 6701.

Venstre mener at vi budsjetterer forsiktig når vi regner med at utbyggingstakten for boliger i økonomiplanperioden vil være 50% høyere enn hva den var i gjennomsnitt i perioden 2001-2011. Det vil i så fall være 7093 boliger i kommunen ved utløp av økonomiplanperioden.

Vi har lagt til grunn at det pr 1. januar 2014 er 1740 hytter i kommunen. Vi har anslått at dette antall hytter vil stige i samme takt som tidligere år, slik at vi får 1784 hytter i 1017. Samlet har Venstre beregnet den økte utbyggingen av boliger og hytter i kommunen til å gi en økt eiendomsskatt på kr 4.039.012,- i økonomiplanperioden, sammenlignet med rådmannens forslag. Vi understreker at denne fremskrivningen anses å være forsiktig. De positive følgene av økt satsing på skole, kultur, næring og ny europavei mener vi vil kunne bidra til en enda større økning i bygging av boliger og fritidseiendommer.

I 2015 ønsker Venstre å innføre **bunnfradrag på 200.000,-**, for å skjerme kommunens svakeste, og for å redusere virkningene av den sentrale skatteskjerpingen for boliger når reduksjonsfaktoren økes til 80% fra 2015.

Venstre mener at konsekvensene av bunnfradrag som rådmannen påpeker i sitt budsjettforslag (at boliger med 2 boenheter vil få dobbelt fradrag), langt på vei kan forsvares ved den samfunnsøkonomiske nytten ved at flere vil få incitament til å leie ut deler av boligen sin med påfølgende mindre press på boligmarkedet. Dette vil spesielt ungdom og lavinntektsgrupper ha nytte av. Men også for kommunen selv vil en slik utvikling være positiv. Dette gjelder ikke minst i arbeidet med å følge opp bystyrets vedtak om bosetting av flyktninger.

Som et resultat av Venstres budsjettforslag vil kommunen kunne **redusere gjelden** i betydelig større grad enn ved de øvrige foreliggende forslag til budsjett. Venstre betaler kr 40 millioner mer ned på gjelden enn rådmannen foreslår. **Venstres budsjettforslag viser vei til en løsning på Mandals uholdbare gjeldssituasjon.**

Mandal Venstre - Budsjett 2014 og økonomiplan 2014 - 2017

Venstres justeringer i rådmannens forslag	2014	2015	2016	2017
Eiendomsskatt - Venstres endringer				
Ikke skatt på næringsseiendommer	4 600 000	6 900 000	6 900 000	6 900 000
Økt eiendomsskatt som følge av økt bolig- og hyttebygging		-671 283	-1 346 337	-2 021 391
Reduksjon i eiendomsskatt som følge av bunnfradrag 200.000		5 727 180	5 727 180	5 727 180
Oppvekst				
Økt ramme til skolene	2 000 000	3 000 000	3 000 000	3 000 000
Tidlig innsats - økt satsing	1 000 000	1 000 000	1 000 000	1 000 000
Genninføre inntektsgradert barnehagebetaling	200 000	200 000	200 000	200 000
Helse og omsorg				
Engasjement for ruslidende	170 000	170 000	170 000	170 000
Byutvikling				
Synergieffekt - Parkeringsselskap inn i Mandal Bydrift	-1 000 000	-1 200 000	-1 400 000	-1 400 000
Økte inntekter fra Parkeringsselskapet til kommunekassen	-800 000	-800 000	-800 000	-800 000
Effektivisering i kultursektoren - Buen (utenom biblioteket)	-309 960	-309 960	-309 960	-309 960
Konkurransetsetting renhold	-800 000	-1 500 000	-1 500 000	-1 500 000
Sparte leieutgifter, konkurranseutsetting, bruk av egne lokaler	-1 000 000	-1 500 000	-1 500 000	-1 500 000
Deltakelse i 0-visjonsprosjektet for trafikksikkerhet	100 000	10 000	100 000	100 000
Stab				
Sparte lønnsutgifter - reduksjon øverste sjefsnivå i kommunen	-885 600	-885 600	-885 600	-885 600
Mer ambisiøs besparelse - innkjøpsfunksjonen	-1 800 000	-3 130 000	-4 500 000	-5 800 000
Reduserte kostnader Lindesnesrådet	-600 000	-900 000	-900 000	-900 000
Øvrige budsjettjusteringer, Driftsbudsjettet				
Reduksjon i takseringskostnader, eiendomsskatt	-3 000 000	-800 000	-800 000	-800 000
Økt utbytte fra Agder Energi	-1 000 000	-1 000 000	-1 000 000	-1 000 000
Ekstraordinær nedbetaling av gjeld		10 000 000	10 000 000	20 000 000
Justerte innsparing sykehjemmet	-1 000 000	-1 000 000	-1 000 000	-1 000 000
Driftsmessige konsekvenser forsert rusboligbygging	32 000	400 000		
Driftsmessige konsekvenser forsert sykkelveisatsing	24 000	160 000	240 000	240 000
Belønningsmidler som følge av økt sykkelsatsing		-1 000 000	-1 500 000	-1 500 000
Driftsmessige konsekvenser av avlyst utbygging Møteplassen			-216 000	
Bunnlinje i rådmannens forslag	-113 000	-16 464 000	-5 400 000	-16 381 000
Endring overføring fra foregående år		-4 069 560	-7 663 223	-3 383 940
Ny bunnlinje	-4 182 560	-7 663 223	-3 383 940	-1 844 712
Investeringer, endringer i forhold til rådmannens budsjett	2014	2015	2016	2017
Rusboliger, planlegging	400 000			
Rusboliger, investeringer		5 000 000		
Sykelbyprosjektet, planlegging	300 000			
Sykelbyprosjektet, investering		2 000 000	3 000 000	3 000 000
Ikke utbygging av Møteplassen			-2 700 000	